Ministerstwo Sprawiedliwości

20 LAT POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.200.2024
Warszawa, 03 września 2024 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone do Ministra Sprawiedliwości przez senatora Piotra Masłowskiego w dniu 8 lipca 2024 r., uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie należy wskazać, że w świetle przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - *Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 334)* - dalej u.s.p., podjęcie decyzji o objęciu nadzorem postępowania sądowego należy do kompetencji prezesa sądu, który w ramach uprawnień wynikających z wewnętrznego nadzoru administracyjnego ma prawo wglądu w czynności sądu, może żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień. Upoważniony jest również do uchylania czynności administracyjnych niezgodnych z prawem, naruszających sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowych. Minister Sprawiedliwości sprawuje natomiast zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów powszechnych. Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w powyższym zakresie są ograniczone, polegają bowiem na analizie i ocenie prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego, jak również na czynnościach niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądu. Minister Sprawiedliwości nie posiada uprawnień do sprawowania bieżącej ani okresowej kontroli toku postępowania w indywidualnych sprawach. Nie może także wpływać na działalność orzeczniczą sądów i nie jest uprawniony do oceny prawidłowości wydawanych przez sądy rozstrzygnięć, czy przyjętej przez nie oceny dowodów. To samo dotyczy również sposobu procedowania. Podkreślić należy, że Minister Sprawiedliwości nie jest dodatkową instancją odwoławczą od orzeczeń sądów i nie może dokonywać oceny ich merytorycznej zasadności.

W tym stanie rzeczy stwierdzić trzeba, że brak jest podstaw do objęcia przez Ministra Sprawiedliwości nadzorem postępowań sądowych wskazanych w oświadczeniu Pana senatora Piotra Masłowskiego.

Natomiast w związku z podniesionymi zarzutami, dotyczącymi ww. postępowań sądowych, mając na uwadze przedstawione wyżej kompetencje nadzorcze prezesów sądów, Ministerstwo Sprawiedliwości wystąpi do właściwych prezesów sądów apelacyjnych o zbadanie ww. spraw w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego i nadesłanie informacji, czy zostały stwierdzone uchybienia, w szczególności w zakresie sprawności postępowania, a jeżeli tak, jakie czynności nadzorcze zostały podjęte bądź zaplanowane w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością

administracyjną sądu. W zależności od treści przedstawionej informacji rozważone zostanie podjęcie dalszych działań nadzorczych w ramach nadzoru zewnętrznego, przysługującego Ministrowi Sprawiedliwości.

Jednocześnie w zakresie zarzutów dotyczących działalności prokuratury, oświadczenie Pana senatora Piotra Masłowskiego jako pozostające poza zakresem kompetencji Ministra Sprawiedliwości, przekazane zostanie do rozpoznania Prokuraturze Krajowej, która zgodnie z obowiązującym podziałem kompetencji sprawuje nadzór nad działalnością powszechnych jednostek prokuratury.

Ponadto w zakresie zarzutów dotyczących prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Opolu postępowania cywilnego o sygn. akt I C 1008/22, wstępnie ustalono, że sprawa nie została zakończona, do tej pory nie odbyła się żadna rozprawa, były natomiast podejmowane czynności związane z ustaleniem stanowiska stron oraz z rozpoznaniem wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowieniem pełnomocnika z urzędu. Początkowo sąd zwolnił skarżącego od uiszczenia kosztów sądowych oraz przyznał mu pełnomocnika z urzędu. Niemniej jednak w sierpniu 2023 r. sąd wydał postanowienie o cofnięciu zwolnienia od kosztów sądowych oraz o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu, uznając, że skarżący jest w stanie ponieść zarówno koszty sądowe, jak i koszty profesjonalnego pełnomocnika. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które zostało rozpoznane przez inny skład tego sądu, który je oddalił.

Mając na uwadze opisane wyżej ustawowe uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, trzeba podkreślić, że wszelkie decyzje związane ze zwolnieniem strony w postępowaniu cywilnym od kosztów sądowych oraz ustanowieniem pełnomocnika z urzędu, a także ich odwołaniem, należą do sfery orzeczniczej, która pozostaje poza zakresem ustawowych uprawnień nadzorczych przysługujących Ministrowi Sprawiedliwości, albowiem zgodnie z treścią art. 9b u.s.p. czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesorzy sądowi są niezawiśli.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/